

Qələbə və inkişafa hədəflənən siyasət

2020

2010

Ölkəmizdə turizmin inkişafına dövlət səviyyəsində diqqət göstərilir

Müasir həyat tərzinin və mədəniyyətin mühüm atributu, beynəlxalq əlaqələrin bir forması kimi inkişaf etdirilən, müasir dünyamızda qlobal əhəmiyyətə malik olan turizm sahəsi müxtəlif ölkələr və xalqlar arasında qarşılıqlı münasibətlərlə yanaşı, biznes maraqlarını da gücləndirir. Turizm sahəsi ümumilikdə həyat üçün birinci dərəcəli tələbat növü olmasa da, insanın inkişafının və onun həyat tərzinin müxtəlif sahələrində vacib amil hesab edilir. Elə bu səbəbdən də dünyanın hər yerində turizmin inkişafına böyük maraq göstərilir, daha doğrusu ölkələrin sosial-iqtisadi maraqları turizm sahəsinə əsaslanır. Son illərdə respublikamızın iqtisadi inkişafı, turizmin perspektiv sahə kimi prioritet plana keçirilməsi bu sahənin qanunvericilik bazasında iqtisadi, hüquqi və sosial normalara uyğun təkmilləşmələr edilməsini zərurətə çevirmişdir. Belə ki, respublikamızda turizmin inkişafına dövlət səviyyəsində diqqət göstərilmiş, ölkədə turizmin inkişafını təşkil edə biləcək dövlət strukturları yaradılmışdır. Turizm üzrə dövlət və kommersiya strukturlarının yaradılması, qanunvericilik sənədlərinin qəbul edilməsi, beynəlxalq turizm əlaqələrinin qurulması istiqamətində atılan addımlar bunun əyani sübutudur.

İstər daxili, istərsə də xarici turizmin sülhə, qarşılıqlı anlaşmalara, bütün dünyada insanların sağlamlığına və rifahına olan təsirini sürətləndirmək və genişləndirmək, ölkələrarası əməkdaşlığın əlaqələndirilməsi üzrə beynəlxalq agentlik rolunda çıxış etmək missiyası daşıyan Ümumdünya Turizm Təşkilatı bu sahədə milli təşkilatlar üzrə yaranan turlara xidmət göstərir, turist operatorları birlikləri arasında daimi əlaqə saxlanılmasına yardım edir.

2001-ci ildən BMT-nin Ümumdünya Turizm Təşkilatının (UNWTO) üzvü olan Azərbaycan 2013-cü ildə UNWTO Baş Assambleyasının 20-ci

iclasında Təşkilatın İcraiyyə Şurasına 2013-2017-ci illər üçün üzv, İcraiyyə Şurasının 104-cü sessiyası zamanı isə 2017-ci il üçün Təşkilatın İcraiyyə Şurasının sədri vəzifəsinə seçilmişdir. Səyahət zamanı insanların təhsil almasına və mədəni səviyyəsinin artırılmasına zəmin yaradan, az inkişaf etmiş rayonlarda turistlərin yaşayış normalarının standartlara yaxınlaşdırılmasına kömək göstərən, turist qəbul edən ölkələrin imkan dairələrini genişləndirən Ümumdünya Turizm Təşkilatının İcraiyyə Şurasının 110-cu sessiyası 2019-cu ildə Bakıda keçirilmiş, tədbirdə dünyanın 37 ölkəsindən və bir sıra beynəlxalq təşkilatlardan turizm sahəsi üzrə

yüksək səviyyəli nümayəndələr iştirak etmişdir.

Müstəqillik əldə etdikdən sonra Azərbaycan Respublikasında turizmin inkişafına dövlət səviyyəsində diqqət göstərilmiş, ölkədə turizmin inkişafını təşkil edə biləcək dövlət strukturları yaradılmışdır. 1999-cu ildə Milli Məclisdə "Turizm haqqında" Qanun qəbul edilmiş, həmin ilin 27 iyulunda isə ulu öndər Heydər Əliyev "Turizm haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbii edilməsi haqqında" fərman imzalamışdır.

Tarixən qədim, zəngin mədəni abidələri, əlverişli coğrafi mövqeyi, ləziz mətbəxi, yüksək qonaqpərvərlik ənənələri və müxtəlif dinlərin qovşağında yerləşməsi Azərbaycanda turizmin inkişafına geniş imkan yaratmışdır. Əlverişli coğrafi şəraitin, müxtəlif iqlim qurşaqlarının, zəngin heyvanat aləminin, dənizin və dənizsahili qumluqların, qədim mədəni tarixi irsin, milli ənənələrin, zəngin milli mətbəxin olması respublikamızın bütün bölgələrində diqqəti cəlb edən amillərdir. Bu xüsusiyyətlər sovetlər dövründə belə Azərbaycana gələn turistlərin marağına səbəb olmuşdur. Hələ XX əsrin 30-cu illərində təbii gözəllikləri ilə göz oxşayan, milli memarlığımızın və orta əsrlər şəhərsalma sənətinin qiymətli abidəsi olan Şuşada kurort məqsədilə istirahət evi, panisonat və sanatoriya fəaliyyət göstərmiş, Türşsu yaylaqları, Səkil bulağı, İsa bulağı, əfsanəvi Cıdır düzü buraya səyahətə gələnlərin sevimli yeri olmuşdu.

İşğalçı Ermənistan 30 ilə yaxın müddət ərzində təcavüz və qanlı etnik təmizləmə nəticəsində işğal etdiyi əraziləri, havasının, suyunun təmizliyi,

saflığı, əsrarəngiz təbiəti ilə nəinki Azərbaycanda, onun hüdudlarından kənarla məşhurlaşmış Qarabağı öz torpaqları kimi təqdim etmək, onun turizm potensialından gəlir mənbəyi kimi yararlanmaq niyyətində olmuşdur. Lakin Azərbaycan 2014-cü ilin oktyabr ayında Birləşmiş Millətlərin Ümumdünya Turizm Təşkilatının (UNWTO) Səmərqənddə keçirilmiş 99-cu iclasına beynəlxalq hüquqa və ölkələrin suveren hüquqlarının qorunmasına, həmçinin Dünya Turizm Təşkilatının qəbul etdiyi Qlobal Turizm Etik Kodeksinin prinsiplərinə əsaslanan qətnamə layihəsi təqdim etmişdir. Ölkəmiz Turizm dair Qlobal Etik Məcəlləni, ÜTT-nin İcraiyyə Şurasının müvafiq qərar və tövsiyələrini rəhbər tutaraq, bütün dövlətləri, turizm sahəsində fəaliyyət göstərən hüquqi və fiziki şəxsləri Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində işğal, təcavüz və qanlı etnik təmizləmə nəticəsində yaradılmış qondarma rejimin turizm məntəqəsi kimi təşviq və sui-istifadə edilməsinə imkan verməmək üçün təsirli addımlar atmağa çağırırmışdı.

2015-ci il may ayının 28-29-da Xorvatiyanın Rovinj şəhərində Birləşmiş Millətlərin Ümumdünya Turizm Təşkilatının (UNWTO) İcraiyyə Şurasının 100-cü sessiyasında İcraiyyə Şurası Azərbaycan Respublikasının təklif etdiyi "Münaqişə zonalarının turizm məkanı kimi və turizmin qanunsuz məqsədlər üçün istifadəsinin qarşısının alınması" qətnaməsi ilə bağlı qərar qəbul etmişdir. Şuranın 100-cü sessiyasında məsələ gündəliyə daxil edilərək müzakirə edilmiş, geniş müzakirələrdən sonra qəbul olunan qərarda bütün turizm fəaliyyətlərinin, İcraiyyə Şurası hökumətlərinin, turizm sahəsində özəl və dövlət təşkilatlarının Turizm üzrə Qlobal Etika Kodeksinə, həmçinin BMT-nin Baş Assambleyası və Təhlükəsizlik Şurasının bütün etika prinsiplərinə hərbi münaqişələr daxil olmaqla, bütün hallarda riayət edilməsinə dair qərar qəbul edilmişdir.

"Turizmde innovasiya: mövsümlü üstün gəlməyin yeni yolları" devizi altında reallaşan sessiyada qəbul edilmiş qərar işğal olunmuş Qarabağ ərazisinə turist səfərlərinin təşkilinin, beynəlxalq sərgilərdə Qarabağı öz torpaqları kimi təqdim edən ermənilərin ora turist səyahətləri təşkil etməsinin qarşısının alınmasında böyük rol oynamışdır.

BMT-nin Ümumdünya Turizm Təşkilatı İcraiyyə Şurasının üzvü olmayan, beynəlxalq turizm sərgilərində və digər tədbirlərdə işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərini öz torpaqları kimi təbliğ edən Ermənistan qərarın müzakirəsinə və belə bir sənədin qəbul edilməsinə ciddi etirazlar etmişdir. Buna baxmayaraq, UNWTO-nun üzvü olan Azərbaycan Respublikasının təklifi təşkilatın üzvləri tərəfindən yekdilliklə qəbul olunmuş, qərara əsasən Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərinin xarici turizm sərgilərində və digər yollarla təbliğinin qarşısının alınması üçün mühüm beynəlxalq üstünlük əldə edilmişdir. Turizm üzrə Qlobal Etika Kodeksinə, BMT-nin Baş Assambleyası və Təhlükəsizlik Şurasının bütün etika prinsiplərinə əsaslanan, turistlərin təhlükəsizliyi, ölkələrin suverenliyinə hörmət təşviq edən beynəlxalq

sənəd BMT Ümumdünya Turizm Təşkilatının bütün üzv ölkələrinin xarici işlər, turizm sahəsinə məsul nazirliklərinə, beynəlxalq turizm sərgilərinin təşkilat orqanlarına, ölkəmizin xaricdəki və xarici ölkələrin ölkəmizdəki səfirliklərinə göndərilmişdir.

Turizmin siyasi məqsədlər üçün sui-istifadə edilməsi, münaqişə zonaları və qeyri-qanuni hərbi işğal altında olan ərazilərin turizm məntəqəsi kimi təşviq olunması ÜTT və BMT Baş Assambleyası tərəfindən təsdiq olunmuş Turizm dair Qlobal Etik Məcəlləyə, eyni zamanda beynəlxalq hüquqa və turizmin fundamental məqsəd və məramlarına zidd olduğu da qeyd olunmuşdu.

145 həqiqi üzvü, 7 assosiasiya edilmiş, 300-dən çox qoşulmuş üzvləri olan, mərkəzi qərargahı İspaniyanın paytaxtı Madrid şəhərində yerləşən, turizm üzrə ixtisaslaşmış beynəlxalq təşkilat - Ümumdünya Turizm Təşkilatı, turistlərdən və turizm sahəsində fəaliyyət göstərən qurumlardan səfər edilən ölkənin qanunlarına hörmət etməyi və turizm səfəri zamanı cinayət əməlləri və səfər edilən ölkənin qanunlarına görə cinayət hesab oluna biləcək hər hansı fəaliyyətdən kənar durmağı tələb edir, dövlətlərarası, birliklərarası əlaqələndirmə işləri aparır.

İqtisadiyyatın mühüm sektoru olan turizm üzrə rəqabətqabiliyyətli siyahısında Azərbaycan 148 ölkə arasında 39-cu yerdə qərarlaşmışdır. Ümumdünya Səyahət və Turizm Şurasının hesabatına əsasən Azərbaycan 2010-2016-cı illərdə turizmin ən sürətlə inkişaf etdiyi 10 ölkə arasına daxil olmuş, həyata keçirilən məqsədyönlü siyasətə uyğun olaraq son illərdə beynəlxalq səviyyəli idman yarışlarının və tədbirlərin təşkili, ümumiyyətlə, Azərbaycana turist axınının təşviq edilməsi nəticəsində turizm sektorunun daha çox gəlir gətirən sahəyə çevrilməsinə şərait yaratmışdır.

Artıq Azərbaycan işğal altında olan torpaqlarının turizm məkanı kimi qanunsuz məqsədlər üçün istifadəsinin qarşısının alınması ilə bağlı qətnamə layihəsi, bəyanat verən ölkə deyil, ərazilərini yağı düşməndən azad etmiş Qalib ölkə olaraq bu torpaqlarda turizm potensialını bərpa edən, işğaldan azad edilən bütün ərazilərini sürətlə dirçəldən ölkə kimi dünyaya ses salıb. Bu gün Azərbaycanın mədəniyyət və incəsənət beşiyi olan Şuşa tarixi simasını saxlamaqla ən müasir formada bərpa edilir, müasir turizm infrastrukturunu yaradır. İsa bulağı, Türşsu, Səkil bulağı, Soyuqbulaq, Yüzbu-laq, Qırqbulaq, Çarıqbulaq və digər nadir təbii möcüzələrə sahib olan Şuşa yaxın illərdə nəinki Azərbaycanın, bütün türk və İslam dünyasının, Qafqaz coğrafiyasının, eləcə də dünyanın əsas turizm mərkəzlərindən birinə çevriləcək, işğal olunmuş ərazilərdə erməni vandalizminin qurbanı olmuş minlərlə tarixi abidələrimiz, yurd yerləri bərpa olunacaq. Yaxın illərdə Azərbaycan tarixi, mədəni və strateji əhəmiyyətə malik, özünün xalçası, ipəyi, parçası və çini qabları ilə dünyada böyük şöhrət qazanmış baş tacı - Qarabağın qapılarını dünyanın seyrinə çıxmış turistlərin üzünə açacaq.

Mehparə ƏLİYEV,
"Respublika".